

Memo

Van: kerngroep Powerport regio Moerdijk
Aan: Stuurgroep Powerport regio Moerdijk
Datum: 20-08-2025

Onderwerp: Landbouwvisie en positie ZLTO binnen de Ontwerptafel

Inleiding

In de visie wordt het perspectief van de land- en tuinbouw binnen de gemeenten Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg beschreven. De ZLTO maakt daarbij onderscheid tussen de diverse agrarische sectoren. Het perspectief beschrijft de wijze waarop de sectoren invulling willen geven aan de transitie die land- en tuinbouw doormaakt. Daarnaast neemt de ZLTO in de visie een standpunt in met betrekking tot de ontwikkelingen binnen de Powerportregio. De ZLTO geeft aan een actieve en constructieve rol te willen spelen in het vervolgproces van de Powerportregio. Om dat te kunnen doen geeft de sector een aantal voorwaarden aan. In de visie worden die beschreven.

In deze memo lichten wij de visie kort toe en stellen we voor om de visie te betrekken bij het vervolgproces.

De afgelopen weken is gesproken met de ZLTO over de wijze waarop zij in de komende participatiefase betrokken gaan worden en daarbij worden ondersteund door een agrarisch gebiedsmanager. Ook dat wordt in deze memo toegelicht.

De ZLTO heeft de landbouwvisie ook aangeboden aan de individuele gemeenten en de Provincie met het verzoek om een reactie. De reacties zullen op elkaar worden afgestemd.

Voorstel

- Kennis te nemen van de landbouwvisie Powerport regio Moerdijk
- In te stemmen met de eerste reactie op de landbouwvisie
- De landbouwvisie te betrekken bij het vervolgproces
- De ZLTO te beschouwen als dé vertegenwoordiger van de agrarische sector
- De ZLTO tijdens de participatiefase te ondersteunen door het faciliteren van een agrarisch gebiedsmanager

Landbouwvisie

Gefaciliteerd door de gemeenten Moerdijk en Drimmelen (mede namens Geertruidenberg) hebben de ZLTO afdelingen Moerdijk en Amerstreek de afgelopen maanden een gezamenlijke landbouwvisie opgesteld. De visie is het resultaat van een goed georganiseerd participatieproces waarbij ook niet ZLTO-leden de gelegenheid kregen om mee te praten. Tijdens de slotbijeenkomst op 5 juni 2025 bleek dat het draagvlak voor deze visie onder de boeren erg groot is.

Perspectief

In de visie wordt het perspectief van de land- en tuinbouw in het Powerportgebied beschreven. De ZLTO maakt daarbij onderscheid tussen de diverse agrarische sectoren. Het perspectief beschrijft de wijze waarop de sector invulling wil geven aan de transitie die land- en tuinbouw op dit moment doormaakt. Het is goed om te lezen dat de ambitie van de ondernemers ondanks alle veranderingen en onzekerheden van dit moment in de Powerport-regio groot is. De agrarische sector is in onze regio een sterke sector met ambitie en perspectief voor de toekomst.

Constructieve houding

In de visie is ook het standpunt opgenomen van de ZLTO ten opzichte van de ontwikkelingen in de Powerportregio. De ZLTO kiest voor een constructieve aanpak. De ZLTO wil graag haar kennis inbrengen en constructief meedenken over de ontwikkelingen in de Powerportregio. Co-creatie heeft daarbij de voorkeur boven meepraten. De ZLTO wil ook serieus genomen worden. Uit de gesprekken die zijn gevoerd met de ZLTO is gebleken dat dit een belangrijke voorwaarde is: “de ZLTO mag géén restpost zijn. Dat zullen we niet toestaan. Ons maatschappelijke belang is minimaal gelijkwaardig aan de energietransitie en de verduurzaming van de industrie”, zo staat in de visie te lezen.

Voorwaarden

In de visie stelt de ZLTO een aantal belangrijke randvoorwaarden die zijn verdeeld naar 4 thema's. In de uitwerking van de visie zijn deze voorwaarden in de vorm van 'gereedschappen' opgenomen.

Thema 1. Strategische structuurontwikkeling

De ZLTO stelt als voorwaarde dat de ruimteclaim en ingebruikname van agrarische gronden efficiënt en transparant moet plaatsvinden. De ruimtelijke structuur van de agrarische gronden zou versterkt uit de transitie moeten komen. De beschikbaarheid van een agrarische gebiedsmanager is daarvoor erg belangrijk.

Wij onderschrijven het uitgangspunt dat structuurversterking van de landbouw een belangrijk uitgangspunt moet zijn voor de Powerport-ontwikkeling. Daarbij willen we samen met de ZLTO de mogelijkheden verkennen van een toekomstbestendige gebiedsontwikkeling. Een sterke landbouwstructuur met toekomstbestendige bedrijven is daarbij het uitgangspunt. We willen samen met de ZLTO ook verkennen welke ontwikkelingen zich in het Powergebied nog meer voordoen en welke ruimtelijke gevolgen dat heeft. Daarbij kan gedacht worden aan natuur- en watercompensatie maar ook aan thema's als waterveiligheid, verzilting en klimaatadaptatie.

De aanwezigheid van een agrarisch omgevingsmanager ondersteunt dat proces. Wij stellen dan ook voor de aanstelling van zo'n omgevingsmanager gedurende de participatiefase te ondersteunen.

Thema 2 Slimme keuzes

Onder het thema 'slimme keuzes' stelt de ZLTO voorwaarden die het principe van een sterke landbouwstructuur in praktische zin mogelijk moet maken. De ZLTO legt daarbij bijvoorbeeld een relatie met water- en natuurcompensatie en een 'slimme' aanleg van energie-infrastructuur door het gebied.

Voorgesteld wordt in het vervolgproces samen met de ZLTO op zoek te gaan naar deze en andere 'slimme keuzes'. Dat vraagt een open houding van de Ontwerptafel en de bereidheid om samen te zoeken naar creatieve oplossingen.

Thema 3 Ruimhartige compensatie

De ZLTO stelt als voorwaarde dat er een ruimhartige compensatie komt voor grondgebruik- en verlies. Daarbij richten zij zich ook weer op de strategische structuurversterking die als voorwaarde is gesteld. Er moet (financiële) ruimte zijn om te komen tot een optimale herinrichting van het agrarisch gebied. Ook vraagt de ZLTO om het prioritair scheppen van stikstofruimte voor de agrarische bedrijven in het gebied, investeren in bodem, water en biodiversiteit en een goede stoppers- en verplaatsingsregeling

Over deze voorwaarden zullen in een later stadium, na het participatieproces en het richtinggevend BO-besluit, afspraken worden gemaakt met de ZLTO. De basishouding van de Ontwerptafel moet zijn dat wij zorgen voor een eerlijke, billijke en structurele vergoeding voor compensatie van grondgebruik- en grondverlies en dat ook ons uitgangspunt is dat de structuur van de landbouw, als onderdeel van proces van gebiedsontwikkeling, versterkt uit de transitie moet komen. Het gebied waarnaar we dan kijken zal samen met de ZLTO moeten worden vastgesteld.

Thema 4 Participatie

Het vierde thema heeft betrekking op de positie van ZLTO binnen de Ontwerptafel. De ZLTO wil een constructieve en relevante bijdrage leveren aan het proces van de Ontwerptafel. Ze stellen daar wel als voorwaarde bij dat ze goed gepositioneerd worden binnen de Ontwerptafel en dat er sprake is van wederzijds vertrouwen en respect. De beschikbaarheid van een agrarische gebiedsmanager is voor de ZLTO een belangrijke voorwaarde.

De afgelopen weken zijn met de ZLTO over dit onderwerp diverse gesprekken gevoerd. [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED] zijn bestuurlijk betrokken geweest bij deze gesprekken.

Met de ZLTO is afgesproken dat de inzet van een agrarisch gebiedsmanager zal worden gefaciliteerd door de Ontwerptafel. Dat past ook bij de bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt rond het BOL. Inmiddels is [REDACTED] gestart in die rol. De kosten voor de inzet van een agrarisch gebiedsmanager worden geraamd op ongeveer € 70.000 voor dit jaar.

Verder is afgesproken dat de agrarisch gebiedsmanager actief mee gaat draaien in de op te richten werkgroep 'agrarisch landschap' en ook betrokken zal worden bij relevante onderwerpen in de andere werkgroepen. Als er agrarische onderwerpen op de agenda van de kerngroep zelf staan, dan zal de Omgevingsmanager worden uitgenodigd om deel te nemen aan het overleg.

Bij de ZLTO leeft de wens om ook op bestuurlijk niveau goed aangesloten te zijn. Zowel door [REDACTED] als door [REDACTED] is aangegeven dat zij een rol als aanspreekpunt willen spelen. Verder wordt er (ambtelijk) een regulier overleg ingepland met het bestuur van de ZLTO om voortdurend goed op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen.

Verschillende belangen

Met de ZLTO is gesproken over de ingewikkelde puzzel die de komende jaren moet worden gelegd. De Powerport-ontwikkeling is een langdurige gebiedsontwikkeling met diverse en tegengestelde belangen. De impact voor de landbouw is groot door het verlies van landbouwgrond en door de doorsnijding van het gebied met grootschalige energie-infrastructuur. Ondertussen zullen de omstandigheden wijzigen en zullen nieuwe uitdagingen ontstaan.

De ZLTO realiseert zich dat het in dat proces gaat om een integrale, gebiedsgerichte ontwikkeling, waarbij de belangen van de agrarische sector gewogen moeten worden met andere belangen. Het is goed dat de ZLTO vanuit een constructieve houding aan geeft kritisch te zijn op de onderwerpen die de sector aangaat.

De voorliggende landbouwvisie en de constructieve maar kritische houding van de ZLTO vormen wat ons betreft een goede basis voor een langdurige samenwerking rond de opgaven van de Powerportregio Moerdijk.